

گاندی پهيامبهرى ئاشتى

بهشى دووهم

دانانى سيناريو: ب. مارشون
وهرگيرانى بو عه ره بى: وه ليد سه لى بى
وهرگيرانى بو كوردى: شىروان خدر
پىداچوونه وه: كه رى م كا كه

ناونیشانی کتیب: گاندی په یامبهری ئاشتی
سیناریو: ب. مارشون
وینه کان: لیو
وهرگیرانی بو عه ره بی: وه لید سه لیبی
بو کوردی: شیروان خدر
پیداچوونه وه: که ریم کاکه

مافی بلاو کورده وهی پاریزراوه له لایه ن سه نته ری مه سه لله

پیشہ کی:

ئەم کتیبە کە لە شیوەدا سیناریۆی گێرانبەوێ ژبانی (مەھاتما گاندی) کە رابەری بزووتنەوێ ناتوندوتیژی بوو لە هیندستان، بەبۆنە یادی ئەم پیاوێ مەزنەوێ سەنتەری مەسەللە ھەلسا بە ھەرگرتنی ئیمتیازی ئەم کتیبە لە (حرکە حقوق الناس) ی لوبنانی بۆ ئەوێ لەم پیناوەدا فەرھەنگی ناتوندوتیژی ببی بە بەشیک لە کەلتووری مرۆفی کوردی و ببی بە بروایە ک مرۆفی کوردی لە جیاتی پەنابردنە بەر یە کلاکردنەوێ ھیز لە رینگایەکی نەرم و نیانی مرۆفدۆستانەو برابانەو دان بەیە کتر دابنری سەرباری بوونی جیاوازییەکان.

بەباشمان زانی ھەک ریکخراوی مەسەللە بۆ پەرەپیدانی توانا مرۆییەکان ئەم سیناریۆیە پینشکەش بە مرۆفی کورد بکەین، ریزلینانیکیشە لە مەزنی بیروراکانی گاندی، ھیوادارین لەم رینگایەوێ کورتە ی ژبان و بیروراکانیمان بە خوینەرانی کوردی ئاشنا بکەین.

سەنتەری مەسەللە

بۆ پەرەپیدانی توانا مرۆییەکان – ھەولیر

پاش که میگوید...

تعم گاندیبه کیته، تا درسمان لهبر رهوشت بداتی؟

گورهم،
(گولی) به کی بوده لهیه
بیشه یارینه زری ده کا.

له شه ودا...

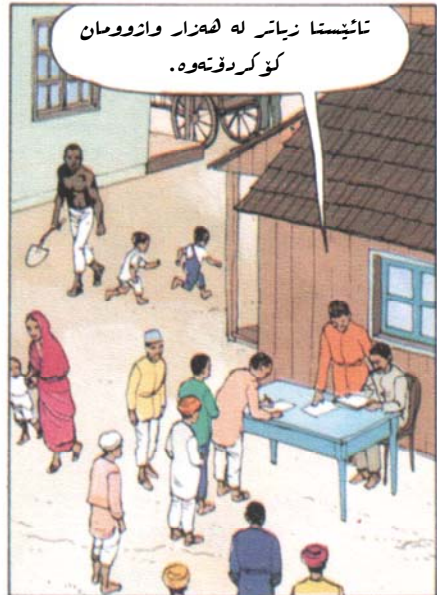
بلانه کهم نهوه: برویکه ناره زایه تی بؤ بیوانی سیاسی ده نیرین، بؤ رفزنامه کان دنووسین، ههروهها یادانتیک دز بهم یاسایه و، ریکه خراویکی بهره و امیش داده مه زرتین... د

بؤ نهوه
کومکر دوونه تهوه
چونکه باره که
روی له خرابیه.

چهرین سال له مه و بهر نینگلیزه کان پیشنیاری نهوه یان ده کرد که هیندیه کان کار بکن له باشوری نه فریکا له پیناو گه ته کردنی ولات، به للام نیتستا نهوان ده ترسین له زیاد بون و ده وه مه ضر بونمان.

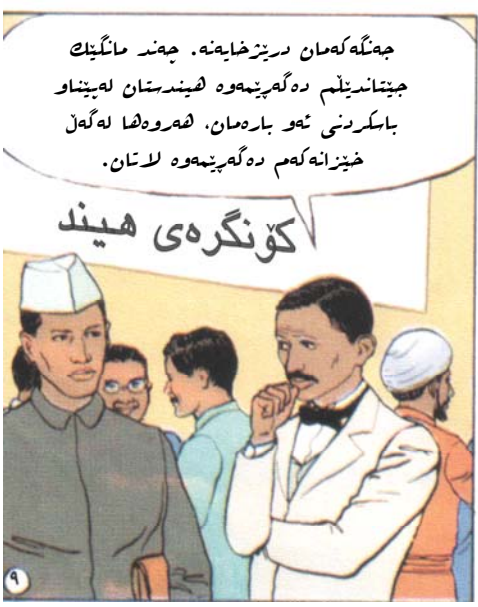
کونگره ی هیند

تایتستا زیاتر له ههزار واژومان کؤ کرد تهوه.

ههواله کانی هیندستان بانگه وازیک له گاندیهوه بؤ نینگلیزه کانی باشوری نه فریکا

جهنگه کهمان درتخایه نه، جهند مانگیک جیتاندیتلم ده گه رتیه وه هیندستان له پیناو باسکردنی نهو باره مان، ههروهها له گهل هینزانه کهم ده گه رتیه وه لاتان.

کونگره ی هیند

کونگره ی هیند

بؤیه ده یانهوی بریاری باج بگه نه نه 25 لیره له مانگیدا له بر تاکیکی هیندی، بهوانای نهوهی بهرا بهر ده بیتته وه به کریتی نهش مانگی کار کردن، نامانجی تعم باجدهنش ناچار کردنه انه بؤ گه یانه وه بؤ هیندستان.

هه رگیز!

کاره ساتیکی گوره یه!

بئوسسته بهره و ام بین له بهرگری کردن له خومان.

بەمجۆرە لە 18 ی
کانوونی یەكەمی سالی
1896 ، لە بەرامبەر
بەندەری دۆربان ...

رۆلە کانم لە کۆتاییدا
گەشتینە باشووری ئەفریقا.

سەیرکەن:
دکتۆری بەندەرە کە بەرەو رووی
ئیمە دئی بۆ ئەوەی بزانی لە ناو
پاڤۆرە کە کەس لەهێ بەتای
لەهێن.

کایتن، دەتوانین
دایەزین؟

نەخێر ئیمە لە حالەتی
دەستبەسەریه کی بەزۆرین، نەك
بەهۆی نەخۆشییەوه بەلگۆ بەهۆی
تۆوه.

ماوی 23 رۆژ پاڤۆرە کە لە
بەرامبەر بەندەرە کە مایهوه

ئەمە کارێکی نایەجیبیه!
هەموومان مافی
نیشتهجێبوونمان لەهیه.
لە ناو پاڤۆرە کە تا کاتی
پتۆست دەمیتێنەوه.

بەلام بۆچی؟

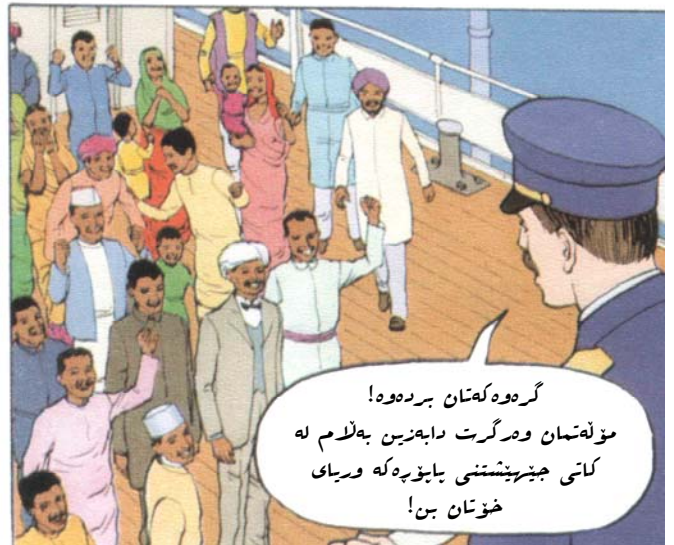
زۆرێك لە ئینگلیزه كان لە ناو شار خۆپیشاندان
دەكەن. داواي گەرانەوهی تۆ بۆ هیندستان
دەكەن. هەروەها داواي گەرانەوهی هیندییه كانی
ناو پاڤۆرە كەش دەكەن.

بەباشی دەزانم جیابینەوه.
دواتر پیتان دەگەهوه!

گرهوه كەتان بردهوه!
مۆلەتمان وەرگرت دایەزین بەلام لە
کاتی جێپێشستنی پاڤۆرە کە وریای
خۆتان بن!

بەرە!

كولى جەپەل و
بېس

بېگەپتوھ بۇ
وللاتى خۇت،
وللاتى رەشە
دەندەكان

ومرن!

گاندى!
ئەوھ گاندىيە!

واي تېرەلدە دەين
ھەرگىز لەبىرى
نەكات

لە ئىوارەدا...

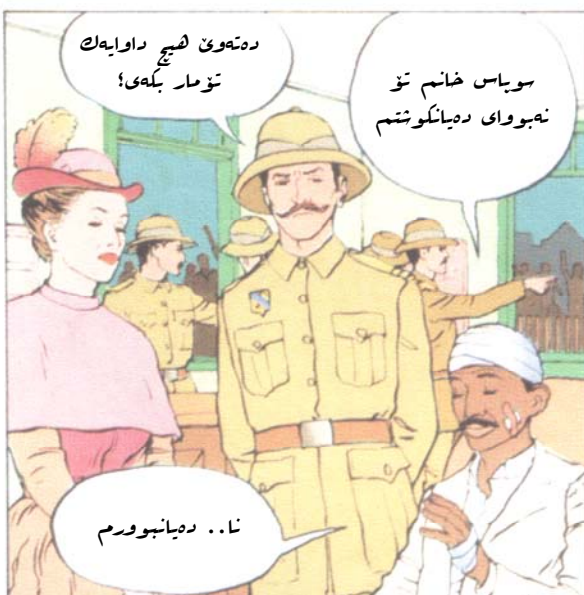
با لىندانەكە
دوا بۇخەين.

ئەمە خانمە ئەلىكسەندەرە،
ھاسورەرى بەرپتوھ بەرى
بۇلىس، باپرفىن

راوھستىن،
ئىنۇھ شىتىن.

بۇ چەند سالىك
دووبارە گاندى
دەگەپتەوھ بۇ
پېشەى پارىزەرى و،
خەباتى لە ناو
رىزەكانى پارتى
كۆنگرەى ھىند
درېژە پېدەدا، لەو
ماوھەشدا دوو
كورى دىكەى
لەدايك دەين:
رامداس (1897)
دىفاس (1900).

دەتەوى ھىچ داوايەك
تۆمار بېكەى!

سوباس خانم تۇ
نەبوواى دەيانكوشتم

نا... دەيانبوررم

بەپىز گاندى بەختت
ھەبوو من لىرەوھ
تېپەرىم!

بۇ شوتىنكى
پارىزراو لەگەلما
وهرە، تا ئەم
بىرئانەت تىمار
بېكەين.

ئەمە وتارە كەمە بۆ زمارەى
داھاتوۋى گۆقارى (اراي
ھىند).

لە ماوۋى كەمكردنەوۋى
ئارەزۋە كائمان و زالبون بەمەر
جەستەمان و زەنمان لە خوادا نىزك
دەپنەوۋە، دەتوانىن بەئىوۋىيەكى
جوانتر خزمەتى ئەوانى دى بگەين.

پىشۋوتر قسەمان لەوبابە
كردوۋە، كە بەردەوام خەونم
ئەوۋەبوو خانوۋىتى ئەترامى
دروست بگەم، بەسادىي بترىن.

لە 1904 ...

كاستۇرباى چىتە؟

موھنداس، من تىناگەم!
خزمەتكارە كەت دەركردوۋەو لەو
خانوۋە خۇشەى دقربان ئىجەت
گواستەوۋە بۆ ئەترام (1) بترىن.

كاركردن نەنگى نىيە، ھەرۋەھا نابىن
لەدەولاش نەوۋىستەكان ھەبىت.

ئەگەر لەگەل راکەم نىت،
جىگلات لەنئوان ئىجەدا
نىيە! لىرە بېر!

لە كىنگەى فىنكس ھەول دەدەين خۇمان
بەپىنەبەين، ھەر كەبىگىش خۇى فىرە
جىتست لىتان بگات، ھەرۋەھا دوورمانى
و بايەخدان بە باخچەو شووتىن....

بەلام نەك ياككردنەوۋى ئاودەستەكان!
ئەمە كارىكى تايبەتى نەوۋىستەكانە (3).

ھەرۋەھا دەمەوۋى ئەوۋە بىسەلمىتىم
كە ئىجە دەتوانىن بە ئاشتى
لەگەل خەنگى ولاتانى دىكەو
ئايىنى جىاواز بترىن.

بۆ نەوۋى تىمى كارى رۇزنامە كە بىرىتىمە لە
قەتەپەكى ئىنگىلىزى و جۈلەكەپەكى ئەلمانى و
كاسۋىلىكى پۇلۇنى و موستائىكى ھىندى و
ھىندۋىيەك (2) كە ئەوۋىش منم.

بۈستە،
يارمەتت دەدەم

ئاش خۇدايە، نەمتوانى
بەمەر تۈرەبوۋنى خۇدا
زال بىم.

كاستۇرباى بېمورە گىانە!
لەجىباتى تۇش ئاودەستەكان پاك
دەكەمەوۋە.

جورئەتى دەركردنم دەكەيت! من
ئاوۋەرتىم كەوا ھەمىشە بىن سى و
دوۋ گۈتپرايەلت بوۋمە!

(1) ئەشرامەكان: گروپپىكى ئايىنن لە ھىندستان. (2) نابىن لەنئوان ھىندى و ھىندۋى تىگەلۋى دروست بگەين، ھىندۋىيەكان ئەوانەن كە پابەندن بە ئايىنى ھىندۋىسى. (3) نەوۋىستەكان ئەوانەن كە دەست لىدانىشيان گوناھ، نەوۋى ھەندى خانوادەى ھىندۋىيەكانن و، ئاشىرتىن و نزمىرتىن كارىيان پىن دەسپىرتىن.

ه ی هیند

چارێکی دیکە ئینگلیزهکان دەبەسهلمێنن که رفیان لێمانه!

دەیانەوی هیندییهکانی نیشتهجینی بائووری ئەفریقا بەزۆر (ناسنامە)یان بۆیکەن، کەچی هاوڵاتی ئینگلیزی بیوستی بچ نیه. هەر هیندییهک ئەگەر ههڵگری ئەو ناسنامەیه نەبێت یان دەگیریت، یانیش ئەوەتا دەیکەیتننەوه بۆ هیندستان!

هەر بۆیستیک دەستگیرم بکات دەیکوزم!

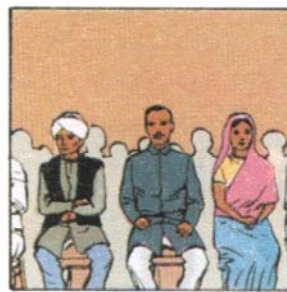
ئەگەر ئەوان جەنگیان دەوینت، ئینجەش ئامادین!

منیش!
منیش!
هەر وەها

من سویند دەخۆم بەرامبەر بە خۆا!

ئێه دەمانەوی وەك هاوڵاتییهکی ئینگلیزی مامەڵەمان لەگەڵدا بکړئ! با سویند بھۆین بەرامبەر بە خۆا ئەوی لەتواناماندا بیت بۆ هەلوەشانەوهی ئەم یاسایە رەگەزەرتییه نوێیه کاربکەین. بەلام بەدەر لە بەکارهێنانی توندوتیزی چونکە رۆژێک لە رۆژەکان چارەسەر نەبووه.

سویند دەخۆین بەرامبەر بە خۆا!

ناجێ لە رێگای روه و توندوتیزییهوه بەسەر دوزمانماندا بەریکەوین، بەلکو لەبەرمان بیوسته بەهیزی راستهقینهو خۆتهووستی رازیبیان بکەین.

زیندان چە کێکی بەهیزی پەرەنگار بوونەوهی ناتوندوتیزییه! زیندانهکانی ئینگلیز پڕ دەکەین

بەمجۆرە
دوای دوو ساڵ...

تۆ بەریتیچی یاسا دەکەیت، لەبەر ئەوهی یاسای وەرگرتنی (ناسنامە) رەتدەکەیتەوه، هەر وەها خەڵک هاندەدی بۆ خۆبیشماندان! دادگا بۆ ماوهی دوو مانگ بیریاری زیندانی کردنت بەسەر دادهبەیتتی!

بزوتنه وهی یاخیووه کان
سأل له دوای سأل
به رفراواتر ده بوو، به لام

پاشان...
هموومان بگرن!
ئیمه (ناسانمه) مان
نییه.

بگه پنه وه بز
ماله کاننان
زندان یربووه.

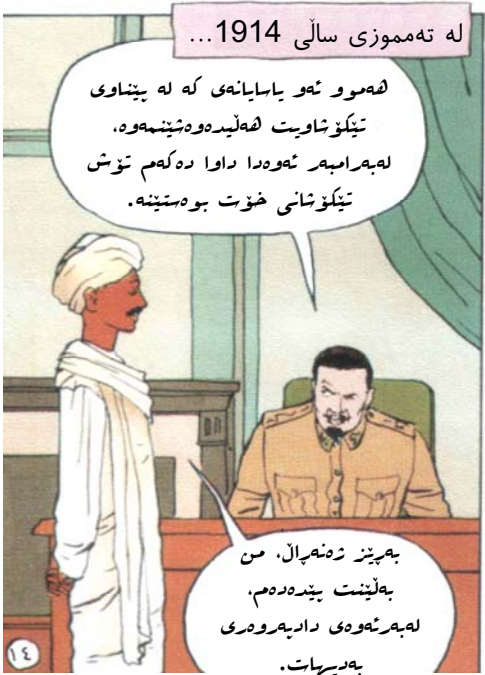
ئمه ته نرا جاری
سینه می ده ستگیر کردنه!

به پیز گاندی، فرمانی
ده ستگیر کردنم هیه!

نووسینگه ی سموتس، وه زیری
کاروباری هیندستان..

به هه هه کارینکی پیوست له
توانمان بیت، ده بن یاخیوونی
هیندییه کان له ناوبهین!

له ته مموزی سالی 1914...

هموو ئه و یا سانه ی که له پیناوی
تیکو شایت له لیده وه تینه وه،
له به رامبه ره هودا داوا ده که کم توش
تیکو تانی خوت بوه ستینه.

به پیز زنه پال، من
به لیت پیده ده م،
له به ره وه ی دار به روه ری
به دیرسات.

وا به چاکی ده زانم گاندی
به ده للا بکرت و
داوا کاریه کانی جیه جی
بکرت

باواچی، ئه و پیاره
نه فرهت لیکراوه،
به ره کوهت

زنه پال سموتس، زفرینه ی به ریره
سیاسیه کان له هیندو ئینگله را ره شپین
له ئیوه ی ماره له کردنت له گه ل ئه و
بزوتنه وه وه ی که گاندی به ره کردایه تی
ده کات.

میردندان کوزراوه، هه وه ها زن و
منال له کاتی خویسه اندانه کان
بریندار بوونه، بازگانه کانیش بانووری
ئه فریکایان جیره شتووه، له حاله تیکی
بینه وایی ته وادان...

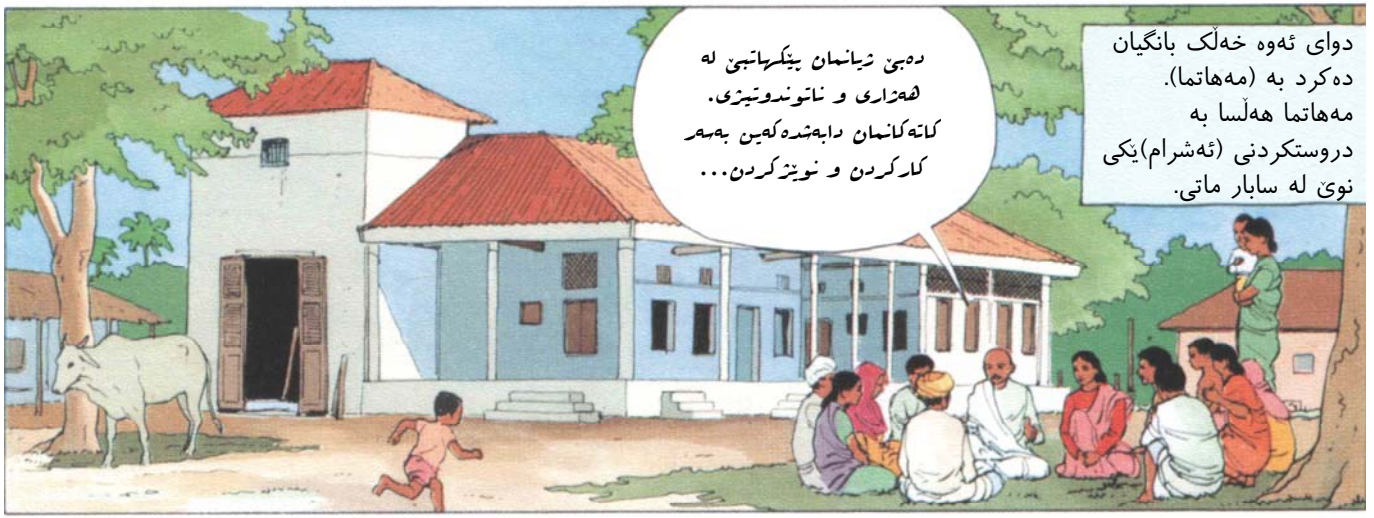

تۆ مه هاتماي راسته قينهى: (رفعى مهن))!

له هيندستان گاندى بۆ ماويه كه له مالى شاعيرى به ناوبانگ رابندرانات تاگور ده بى.

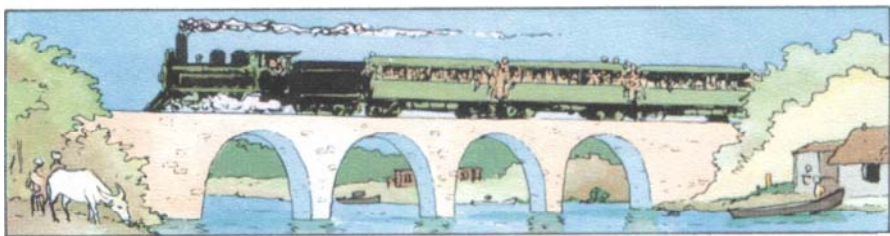

دواى ئەم سهر كه وتنه گاندى له 18 ته مووزى 1914 گه پرايه وه بۆ هيندستان...

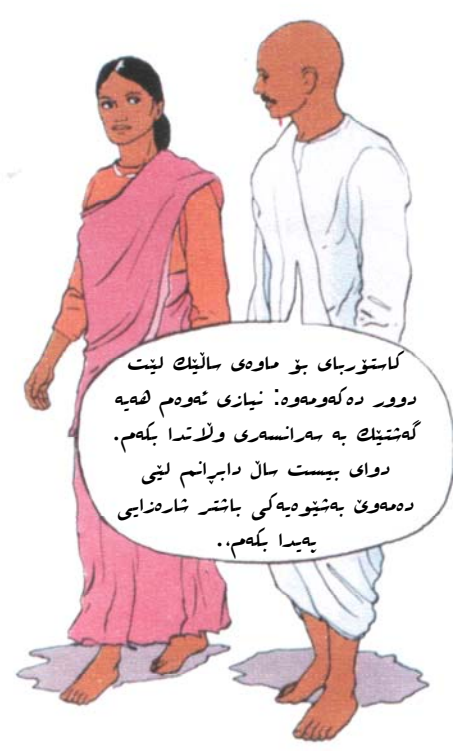
ده بى زيانمان بيكرهاتى به ههزارى و ناتوندوتىزى. كاته كانمان دا به شه كهين به سهر كار كردن و نوێز كردن...

دواى ئەوه خهلك بانگيان ده كرد به (مه هاتما). مه هاتما هه لسا به دروست كردنى (ته شرام) يكي نوێ له سابار ماتى.

به مجوره...

چهند ههزار ئينگليزىك له سهر هيسابى سهان مليون هيندى خويان دهوله مهن ده كهن. شتومه كه هيندييه كان به نه خهيكى ههزان ده كهن له ئينگلتيره اش به گران ده بفرۆشه وه...

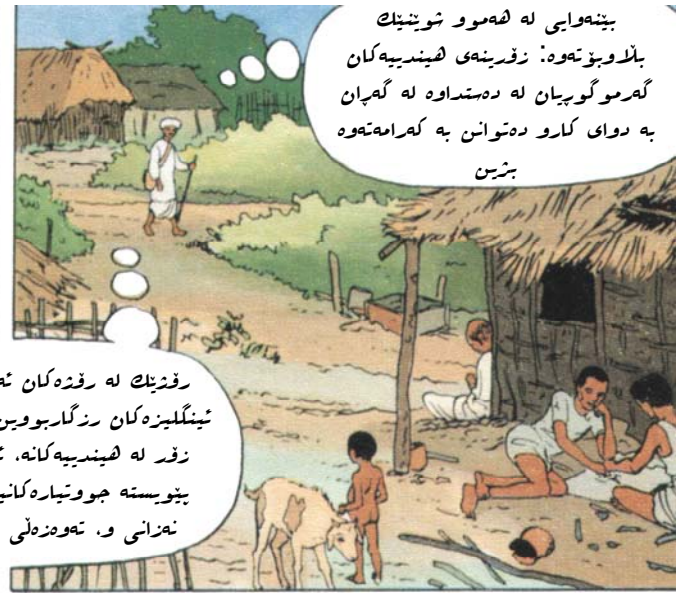

كاستورباي بۆ ماويه سائىك لىت دوور ده كهومه وه: نىازى ئه وه م ههيه گه شتىك به سهرانه سى ولاتدا بگه م. دواى بيست سال دا به پانم لى ده مه وئ به تىه وه كى با شتر نه ره نايى پهيدا بگه م...

هئتی تو! تمم شوتنه
له بیسی خاوتین
بکوه!

کارتی گانه جارانیه! هیندییه کان
به دست رفی ئینگلیزه کانهوه ده نالینن.
کهچی ملیونهها هیندیش رفیان له
هاولاتیانی (نهویسته کان) خویان
ده بیتهوه!

بینهوایی له ههموو شوتنیک
بلاویوتهوه: زفرینهی هیندییه کان
گرموگوبیان له دستداوه له گهران
به دواي کارو دهواتن به کهرامهتوه
بترین

رفزیک له رفزه کان نه گهر له زفر دهستی
ئینگلیزه کان زرگار بوین، که تمهش ههونی
زفر له هیندییه کانه، نهو کاته لههرمان
بئویسته جووتیاره کانشی له بینهوایی و
نهنانی و، تهوه زهلی زرگار بکهین...

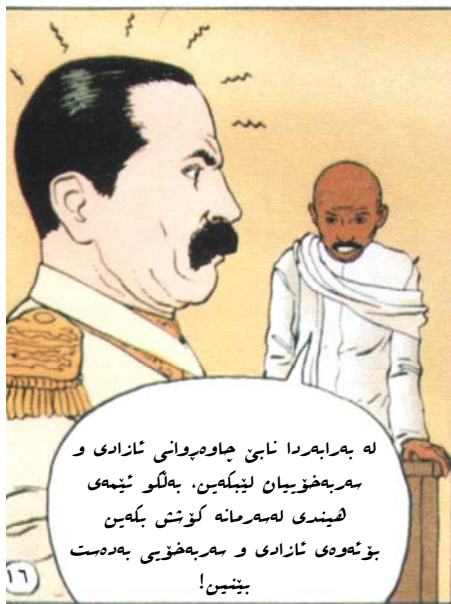
له بهر اییدا دواي لیجوردن له خاوهن
تکۆ ده کهم، چوئکه به ئینگلیزی
نادوینم، له بهر نهوهی زمانیکی بیگانهیه
به بارت به زمانی هیندی...

له 6ی شوباتی 1916 گاندی
بانگهیشترکا بو تاماده بوونی له کاتی
کردنهوهی یه کچی له زانکۆکان،
به تاماده بوونی جیگری پاشا له هیندستان.

یهی ئیستا بو
به پرتز گاندیه!

که میخک بهر له ئیستا یه کچی له
ماهاراجاته کان (1) له بهاری بینهواییه وه له
هیندستان قسهی کرد، راسته بینهوایی
کاره ساته، به للام له مرزدا چی ده بینن. ئیجه
به مانای وشه نمایشیکی ئانتون و گوههر
ده بینن.

له بهر بهردا نابج چاوه پوانی نازادی و
سهر به خوییان لیبکهین، به لکو ئیجهی
هیندی له هرمانه کوشش بکهین
بو نهوهی نازادی و سهر به خوییه به دست
بینن!

هیندییه کان ریزو ستایش
دهسته من ناکهن تا له هر تمم
گنده لویه بنیات بترین!
ناتوانین به ناو ناره کان
بسوپرینهوه بی نهوهی
رو به پروی تف نه بینهوه!
نهوهی یه وهندی به پاک و
خاوتینیشه وه ههیه ده بین لاسایی
ئینگلیزه کان بکهینهوه...

سنوری خۆی
به زاندر!

بندره ئینگلهن!

لیبکه پرتن با قسه کانی
تهواو بکات.

ده مضوش!